

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ 2026

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (1)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Δευτέρα, 8 Ιουνίου 2026

Ώρα: 08:00 - 11:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από **ΔΥΟ (2) ΜΕΡΗ**.

Να απαντήσετε σε **ΟΛΑ** τα ερωτήματα.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)

Ηθικές Επικρίσεις και Διαφήμιση

Αναφέρονται πολλές επικρίσεις για τη διαφήμιση. Πολλοί υποστηρίζουν ότι δημιουργεί πλασματικές ανάγκες και υπερκατανάλωση, που επιβαρύνουν τόσο τους ίδιους τους πολίτες όσο και το περιβάλλον. Άλλοι υποστηρίζουν ότι υπερβάλλει, με το να προβάλλονται μέσα από τη διαφήμιση εξιδανικευμένα πρότυπα και τρόποι ζωής με αποτέλεσμα να δημιουργείται επιπρόσθετο άγχος στους ανθρώπους, για να τα ακολουθήσουν. Άλλη κριτική που ασκείται είναι ότι κάποιες διαφημίσεις είναι παραπλανητικές, όταν λένε τη μισή αλήθεια προβάλλοντας για παράδειγμα την απόλαυση και όχι τις πολλές θερμίδες, ενώ είναι επίσης γεγονός ότι εξαιτίας του κόστους της διαφήμισης αυξάνεται η τελική τιμή των προϊόντων. Τέλος, υπάρχουν και οι επιβλαβείς διαφημίσεις που απευθύνονται σε παιδιά, προβάλλουν ρατσιστικά ή σεξιστικά πρότυπα, ή διαβάλλουν τον αντίπαλο, όπως στην πολιτική διαφήμιση, στα όρια του νόμου.

Για τις επιβλαβείς διαφημίσεις υπάρχει το ρυθμιστικό πλαίσιο της πολιτείας, οι αυτορρυθμιστικοί κανόνες δεοντολογίας των διαφημιστών και φυσικά τα θετικά και αρνητικά κίνητρα που θεσπίζει η πολιτεία σε περίπτωση βλάβης ή για την αποφυγή βλάβης, για τις επιχειρήσεις. Για τις άλλες, όμως, περιπτώσεις οι απαντήσεις στις επικρίσεις είναι οι εξής: Καταρχάς, ο καταναλωτής σήμερα δεν είναι παθητικός με το να δέχεται ό,τι του προβάλλεται άκριτα, είναι πιο έξυπνος, με περισσότερες γνώσεις και πληροφορίες αλλά και πιο ενεργός. Έχει μεγαλύτερη γνώση, λόγω των πολλών πηγών ενημέρωσης και επικοινωνίας που διαθέτει, όπως με την αυξημένη συμμετοχή του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στη διάδοση των νέων από στόμα σε στόμα. Ειδικά, στον ψηφιακό κόσμο ο καταναλωτής μπορεί να διερευνά και να συγκρίνει ευκολότερα.

Η υιοθέτηση καταναλωτικών προτύπων εξαιτίας της διαφήμισης αποτελεί ένα πολύ αδύναμο επιχείρημα, καθώς ο τρόπος ζωής των πολιτών δεν διαμορφώνεται μόνο εξαιτίας της διαφήμισης. Αντιθέτως, τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται μια αυξητική τάση του επονομαζόμενου «ηθικού καταναλωτή». Ο ηθικός καταναλωτής μπορεί να ξεκινά από εκείνον τον πολίτη που απλώς μπούκοτάρει¹ διεφθαρμένες επιχειρήσεις, που αγοράζει ηθικά προϊόντα (βιολογικά, που δεν παράγονται με παιδική εργασία, δεν δοκιμάζονται σε ζώα, δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον) ή από ηθικές επιχειρήσεις που έχουν διακριθεί για το καλό τους εργασιακό περιβάλλον, με σεβασμό στη διαφορετικότητα, με προσφορά και φιλανθρωπία στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία, με οικολογικό πρόσημο μέχρι εκείνον που ακολουθεί ένα στυλ ζωής χωρίς υπερκατανάλωση, ανακυκλώνει, μειώνει τον όγκο των σκουπιδιών, μειώνει το διοξείδιο του άνθρακα με τον τρόπο που μετακινείται, επαναχρησιμοποιεί ρούχα, εξοικονομεί ενέργεια και πολλά άλλα. Με αυτό τον τρόπο δεν ωφελείται μόνο ο καταναλωτής αλλά και το σύνολο της κοινωνίας.

Σχετικά με το κόστος της διαφήμισης, οι επιχειρήσεις, όταν διαφημίζονται, εκπέμπουν ένα σήμα στους καταναλωτές, ότι θέλουν να μείνουν μακροχρόνια στην αγορά με τα ποιοτικά προϊόντα τους και ότι δεν λειτουργούν καιροσκοπικά, αφού το διαφημιστικό κόστος είναι μη ανακτήσιμο και σε περίπτωση κακού προϊόντος κανένας δεν θα επένδυε στη διαφήμιση, αφού θα ήταν χαμένο κόστος για αυτούς. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις σήμερα δίνουν όλο και μεγαλύτερη σημασία στο να δείχνουν σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, να έχουν αισθητική αρτιότητα και να είναι κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνες. Εξαιρούμε τις περιπτώσεις των κοινωνικών και δημόσιων διαφημίσεων οι οποίες από την αποστολή τους φέρουν αυτά τα χαρακτηριστικά.

Ιδιαίτερα σήμερα, που οι επιχειρήσεις προβάλλουν προσωποποιημένες διαφημίσεις² μέσω της διαδικτυακής διαφήμισης και της διαφήμισης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με βάση την τεχνητή νοημοσύνη και την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, τα ηθικά διλήμματα, όπως η διάθεση των προσωπικών δεδομένων και ο μη έλεγχός τους έναντι της συγκεκριμένης προσωπικής πληροφόρησης, η οποία βοηθά στην εξοικονόμηση χρόνου από το χάος των πολλών μέσων και μηνυμάτων, εξακολουθούν να υπάρχουν.

(Διασκευή)

Γιώργος Τσουρβάκας, Ακαδημαϊκός

<https://www.ethnos.gr/opinions/article/301485/hthikesepikriseiskaidiafhmish>

Ημερ. δημοσίευσης:12.02.2024

¹ **μπούκοτάρω:** αποκλείω εμπορικά προϊόντα ως ένδειξη αποδοκιμασίας ή αντιθέσεως που στρέφεται εναντίον των οικονομικών συμφερόντων εταιρείας, κράτους κ.λπ.

² **προσωποποιημένη διαφήμιση:** είναι η προβολή προσαρμοσμένων μηνυμάτων σε συγκεκριμένους καταναλωτές με βάση τα προσωπικά τους δεδομένα.

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου, σε έκταση 120-140 λέξεων.

(μονάδες 8)

A.I.2. Ένας τρόπος πειθούς που χρησιμοποιείται στην πρώτη (1^η) παράγραφο είναι η επίκληση στη λογική. Να αναφέρετε **δύο (2)** διαφορετικά μέσα πειθούς, με τα οποία ο συγγραφέας επιτυγχάνει τη συγκεκριμένη επίκληση και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

A.I.3. Να εντοπίσετε στην πέμπτη (5^η) παράγραφο **δύο (2)** μέσα-εργαλεία που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις για σκοπούς διαφήμισης. Ακολουθώντας, με βάση τη συγκεκριμένη παράγραφο, να αναφέρετε **έναν (1)** ενδεχόμενο κίνδυνο από τη χρήση αυτών των μέσων-εργαλείων.

(μονάδες 3)

A.I.4. Ο συγγραφέας στην τρίτη (3^η) παράγραφο χρησιμοποιεί μακροπερίοδο λόγο («[...] Ο ηθικός καταναλωτής ... και πολλά άλλα.»). Να εξηγήσετε **δύο (2)** σκοπούς που εξυπηρετεί η χρήση του, με βάση το νόημα της παραγράφου.

(μονάδες 3)

A.I.5. «Η υιοθέτηση καταναλωτικών προτύπων εξαιτίας της διαφήμισης αποτελεί ένα πολύ αδύναμο επιχείρημα, καθώς ο τρόπος ζωής των πολιτών δεν διαμορφώνεται μόνο εξαιτίας της διαφήμισης.»

Να σχολιάσετε την πιο πάνω θέση και να παρουσιάσετε **δύο (2)** άλλους παράγοντες που, κατά τη γνώμη σας, επιδρούν στη διαμόρφωση καταναλωτικών προτύπων. (Έκταση: 60-80 λέξεις)

(μονάδες 5)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε κάθε μία από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **ένα (1) αντώνυμό** της, ώστε να δίνεται η αντίθετη σημασία από αυτή που έχει στη συγκεκριμένη πρόταση:

α. Για τις επιβλαβείς διαφημίσεις υπάρχει το ρυθμιστικό πλαίσιο [...]

β. [...], η οποία βοηθά στην εξοικονόμηση χρόνου [...]

(μονάδες 4)

A.I.7. Αφού μεταφέρετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τον παρακάτω πίνακα, να τον συμπληρώσετε γράφοντας **ένα (1) παράγωγο ουσιαστικό** και **ένα (1) παράγωγο επίθετο** για κάθε ένα από τα πιο κάτω ρήματα:

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ
επιβαρύνουν		
διακριθεί		

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Αναφέρονται πολλές επικρίσεις για τη διαφήμιση. Πολλοί υποστηρίζουν ότι δημιουργεί πλασματικές ανάγκες και υπερκατανάλωση, που επιβαρύνουν τόσο τους ίδιους τους πολίτες όσο και το περιβάλλον. Άλλοι υποστηρίζουν ότι υπερβάλλει, με το να προβάλλονται μέσα από τη διαφήμιση εξιδανικευμένα πρότυπα και τρόποι ζωής [...]».

Σε άρθρο σας, που θα δημοσιευθεί στον ημερήσιο Τύπο, να παρουσιάσετε **τρία (3)** αρνητικά χαρακτηριστικά του σύγχρονου καταναλωτή που προκύπτουν από την επίδραση της διαφήμισης στην εποχή μας. Ακολουθώντας, να εισηγηθείτε **τρεις (3)** τρόπους με τους οποίους το εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση ηθικών και συνειδητοποιημένων καταναλωτών.

(Έκταση: 450-500 λέξεις)

Σημείωση:

Να μην αναγραφεί τίτλος στο άρθρο.

Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Να μελετήσετε τα παρακάτω κείμενα και να απαντήσετε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

B1.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κώστας Μόντης, *Τρίτο Γράμμα στη Μητέρα, ζ'* (απόσπασμα)

Μητέρα, τώρα πια περιφερόμαστε νυχθημερόν
 σ' ένα εγκαταλελειμμένο στρατόπεδο
 με τα μισογκρεμισμένα παραπήγματα
 και τις ξεθωριασμένες επιγραφές
 του «Διοικητηρίου» και του «Κ.Ψ.Μ.» και των «Αφοδευτηρίων». 1
 Τώρα πια περιφερόμαστε σ' ένα εγκαταλελειμμένο στρατόπεδο
 μ' εκείνη την πολλαπλασιασμένη ερημιά 5

<p>όταν έχει προηγηθεί πλήθος, μ' εκείνη την πολλαπλασιασμένη σιωπή όταν έχει προηγηθεί θόρυβος, μ' εκείνη την πολλαπλασιασμένη απελπισία, μ' εκείνο τον πολλαπλασιασμένο θάνατο. Περιεργαζόμαστε, μητέρα, σημάδια κ' ίχνη κ' υπολείμματα και γραφές στους τοίχους:</p>	10
<p>«Στρατιώτης Νικολάου Αντώνιος του Γεωργίου εκ Μόρφου – 7 Ιουνίου, 1973», «Λοχίας Κυριάκου Αθανάσιος του Κωνσταντίνου εκ Λαπήθου – 3 Ιουλίου, 1974», περιέργως πλάι-πλάι όπως έπειτα στο Στρατιωτικό Νεκροταφείο, μονάχα τώρα με την προσθήκη της ηλικίας: «Ετών 19, ετών 18».</p>	15
<p>Μητέρα, τώρα πια γίναμε εμπόριο, μητέρα, δεν ξέρω τι γίναμε τώρα πια κ' έρχονται απ' όλο τον κόσμο υπουργοί κ' αρχηγοί κομμάτων κι' «αξιωματικών αντιπολιτεύσεων» κ' εργατικοί βουλευτές και φιλέλληνες Αμερικανοί κ' Επιτροπές της Γερουσίας κι' απεσταλμένοι εφημερίδων και νεαροί των «Συνδέσμων Νεολαίας» με τις κιθάρες τους να δουν τους προσφυγικούς καταυλισμούς μας και «να φροντίσουν», να δουν τα ξυπόλητα παιδάκια μας και «να φροντίσουν», ν' ακούσουν για τους «αγνοουμένους» μας και «να φροντίσουν».</p>	20
<p>[...]</p>	25
	30

Τρίτο Γράμμα στη Μητέρα, Λευκωσία, 1980

Ερώτηση Β1

α) Να εντοπίσετε και να παρουσιάσετε **δύο (2)** τραγικές συνέπειες της τουρκικής εισβολής του 1974 στην Κύπρο, όπως αυτές αποτυπώνονται στους **στίχους 1-20** («Μητέρα, τώρα πια ... “ετών 18”»). Να τεκμηριώσετε με αναφορές σε συγκεκριμένους στίχους.

(μονάδες 6)

β) Να αναλύσετε **δύο (2)** σημεία, από τους **στίχους 21-30** («Μητέρα, τώρα πια... “να φροντίσουν”»), στα οποία είναι έκδηλη η ειρωνεία του ποιητικού υποκειμένου. Στη συνέχεια, να εντοπίσετε συνολικά **δύο (2)** διαφορετικά εκφραστικά μέσα με τα οποία επιτυγχάνεται η ειρωνεία. Να τεκμηριώσετε με αναφορά σε συγκεκριμένους στίχους.

(μονάδες 6)

B2.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιάννης Ρίτσος, Αποχαιρετισμός (απόσπασμα)

ΟΛΟ ετοιμάζομαι να φύγω. Όλο σας αποχαιρετώ, κι ακόμα
στέκω
σα κάτι να 'χω να προστέσω ακόμα στον κόσμο. Σα να 'χω
να προσφέρω λίγη ακόμα ευτυχία σε σας απ' το μεδούλι μου.
Θυμάμαι -
καλοκαιριάτικο σούρουπο ήταν -
σταμάτησα τ' αμάξι μπροστά σε μια καλύβα. Διψούσα.
Μια μαυροφορεμένη γριά με φίλεψε με το κανάτι δροσερό νερό.
"Φχαριστώ, γιαγιά", της είπα. "Καλή λευτεριά, γιε μου", από-
κρίθηκε.
"Καλή λευτεριά, γιαγιά" της ξανάπα - κι ένιωσα πως της την
χρωστάω.

Μου 'βγαλε το κασκέτο και μου σφούγγισε με το χέρι της το
κούτελό μου. (Ξέρετε,
κι οι γριές μπορούνε να χαμογελάνε). Τη λευτεριά το λοιπόν ο
καθένας μας τήνε χρωστάει σ' όλους.
Μια λευτεριά μονάχα για τον έναν, δε φελάει σε τίποτα (αν
υπάρχει).
Τίποτα δεν είναι μήτε για τον ίδιον. "Άντε, γεια σου, γιαγιά.
Καλή λευτεριά, το λοιπόν" –
[...]

Έτσι βρέθηκα σε τούτη τη σπηλιά που το στόμιό της
βλέπει ολόγισα στον ήλιο - το στρογγυλό της στόμιο
είναι ο ίδιος ο ήλιος που θα τον νιώσω πάλι δροσερό, καθώς θα
με περνάνε,
(όπως εκείνη τη νύχτα το φεγγάρι) - θα τον νιώσω δροσερό
κωνσταντινάτο
να μου δροσίζει το καμένο στήθος, κι έτσι λίγο - λίγο
να ζεσταίνεται ο ήλιος και ν' αχνίζει στον κόρφο μας. Γεια σας.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κλαίρη Αγγελίδου, «Γρηγόρης Αυξεντίου» (απόσπασμα)

Στις τρεις του Μάρτη
άνθισαν οι πασχαλιές
γέμισε ο μαύρος ουρανός
άστρα και φως.
Το φεγγάρι ταξιδεύει χαμογελαστό

απλώνοντας το χέρι στο Γρηγόρη.
Πολύ κουράστηκε σήμερα
πολεμώντας για τη Λευτεριά
και την ψυχή του ανθρώπου.
Πολύ έκλαψε σήμερα
για την ευτυχία του θανάτου του,
του πιο ωραίου θανάτου.
Πολύ λυπήθηκε σήμερα
για την άγνοια των εχθρών του
που νόμιζαν
πως ο θάνατος του ήταν το τέλος,
χωρίς να υποψιάζονται
πως ήταν μόνον η αρχή.
Πολύ χάρηκε σήμερα
που αξιώθηκε μιας τέτοιας Μοίρας.

[...]
Χαμογελά κάτω από τα μουστάκια του
κι η σπηλιά ανθίζει ανεμώνες.
Η φωτιά πλησιάζει
μα ο Γρηγόρης δε φοβάται.
Βιάζεται ν' αποτελειώσει
το έργο του,
να γίνει ο ένας, ο μπροστάρης
για τον ανήφορο της Λευτεριάς.
[...]

Μάρτης 1984

Κλαίρη Αγγελίδου, *Έν Δήμω Άμαθούντος, Ποιήματα*, Λευκωσία,
Τυπογραφία Ζαβαλλή Λτδ, 1988, σσ. 26-28.

Ερώτηση Β2

α) Στα δύο ποιήματα διαφαίνεται η βαθιά συνείδηση του χρέους που νιώθει ο ήρωας προς την πατρίδα. Να αναλύσετε **δύο (2)** σημεία από το κάθε ποίημα στα οποία προβάλλεται το χρέος αυτό. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές σε συγκεκριμένους στίχους.

(μονάδες 6)

β) Να γράψετε πώς μεταμορφώνεται η σπηλιά στο κάθε ένα από τα πιο πάνω ποιήματα και να προσδιορίσετε το κοινό σχήμα λόγου με το οποίο αποδίδεται αυτή η μεταμόρφωση.

(μονάδες 4)

B3. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

I.M. Παναγιωτόπουλος, *Αστροφεγγιά* (απόσπασμα)

Και, σαν την απάντησε [την Έρση] το βράδι, μαζί με τη Δάφνη, λησμόνησε να συμμαζέψει το ποίημα, που τόχε διαβάσει στο δρόμο τόσες φορές, και το κρατούσε στο χέρι του, σημάδι μιας νίκης στο πείσμα όλων και πρώτου πρώτου του εαυτού του! Η Έρση το πρόσεξε κ' έτσι δα, χωρίς να το θέλει, του το πήρε και τ' άνοιξε και το διάβαζε σιωπηλή. Ο Άγγελος μόλις που πρόφτασε να φωνάξει μέσα σ' ένα στρόβιλο πανικού:

— Όχι τώρα! Όχι τώρα! Άλλοτε θα το ιδούμε!

Η Δάφνη, έσκυψε να διαβάσει και κείνη.

— Είναι δικό σου; τον ρώτησε και τον κοίταξε κατάματα περιπαιχτικά.

Δεν της αποκρίθηκε. Μόνο έπιασε νευρικά το χαρτί από τα χέρια της Έρσης και τόκρυψε τσαλακωμένο στην τσέπη του. Η Δάφνη επίμενε:

— Ωστε άρχισες να μας γράφεις και ποιηματάκια τελευταία και δε μας είπες ακόμα τίποτε! Υποκριτή! Τώρα θα το πω στα παιδιά και θα ιδείς!

— Για το Θεό, την παρακάλεσε ο Άγγελος. Τα παιδιά θα γελάσουν. Για το Θεό!

— Και, βέβαια, πρέπει να γελάσουν με την κατάντια σου!

Ο Άγγελος φρένιασε:

— Λοιπόν, αν θέλεις να ξέρεις, το ποίημα δεν είναι δικό μου. Μου τόδωσε κάποιος φίλος μου να το δώσω της Έρσης.

— Ψέματα! Είναι δικό σου. Το δείχνει κ' η όψη σου!

Ο Άγγελος δεν κρατήθηκε πια:

— Παλιοκόριτσο! φώναξε. Άλλο δεν κάνεις παρά να κοροϊδεύεις όλο τον κόσμο!

Κ' έφυγε γρήγορα, με τα μάτια ξαναμένα, σαν να τον κυνηγούσαν, απελπισμένος, έτοιμος να ξεσπάσει σε δάκρια.

Κεφάλαιο VII (σσ. 105-106)

Ερώτηση B3

Να παρουσιάσετε τη συμπεριφορά της Δάφνης απέναντι στον Άγγελο και να δώσετε **δύο (2)** γνωρίσματα του χαρακτήρα της, όπως διαφαίνονται στο απόσπασμα. Ακολούθως, να εξηγήσετε πώς η συμπεριφορά αυτή επιδρά στον Άγγελο και να τεκμηριώσετε με **δύο (2)** αναφορές από το απόσπασμα.

(μονάδες 8)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ